

Nr 375.

Av herrar **Thore** och **Ljungberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 368, med förslag angående nya inkomstberäkningar för 1921 års tilläggsstat och 1922 års riksstat.*

I propositionen nr 368 med förslag angående nya inkomstberäkningar för 1921 års tilläggsstat m. m. har Kungl. Maj:t, med frångående av den vid riksdagens början i propositionen nr 2 framlagda planen till kommissionskreditens täckande, vilken plan bland annat innehöll att för nämnda täckning skulle användas 20 miljoner kronor av krigsförsäkringskommissionens överskottsmedel, i sin nu inlämnade proposition föreslagit att, utöver nyss berörda 20 miljoner, ytterligare 10 miljoner av samma överskottsmedel böra tagas i anspråk för täckningsändamål.

Genom ett bifall till Kungl. Maj:ts framställning i ovanberörda hänseende skulle praktiskt sett hela det överskott, som uppstått vid krigsförsäkringskommissionens verksamhet, tagas i anspråk för bestridande av ordinarie statsutgifter. De sjöfarandes och sjöfartens önskemål, med avseende på nämnda överskottsmedels användande, kunna följaktligen icke tillgodoses.

Det är icke statsmakterna obekant att en mängd framställningar gjorts från olika håll inom sjöfarten, däri man begärt, att krigsförsäkringskommissionens överskottsmedel skulle avses för ändamål, direkt syftande att främja sjöfarten och de sjöfarandes intressen. Många och vägande skäl hava anförts för en sådan användning av de ifrågavarande överskottsmedlen. Vi hänvisa härvid, bland andra framställningar, till motionerna nr 94 i andra kammaren och nr 68 i första kammaren, däri hemställes om överförande till rederilånefonden av ett i statsverkspropositionen såsom inkomst upptaget belopp, härrörande från överskott i statens krigsförsäkringsverksamhet, vidare till motionen nr 222 i andra kammaren angående beredande av en grundplåt till en förbättrad sjömans-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 150 häft. (Nr 375.) 1

pensionering. Vid behandling av den sistnämnda motionen uttalades i andra kammaren starka sympatier för att de sjöfarande, genom medel härrörande från krigsförsäkringsverksamheten, på grund av sitt väl-förhållande under kriget, borde erhålla en förbättring i sin pensionering.

Slutligen vilja vi hänvisa till närslutna uttalande från krigsförsäkringskommissionen, där man närmare undersökt de framställningar som inkommit rörande användningen av överskottsmedlen samt på grundval härav uppgjort en plan över huru dessa medel lämpligen böra användas.

Vi anse de här ovan refererade framställningarna vara av så välgående innebörd, att de av statsmakterna, åtminstone i viss utsträckning, böra beaktas.

På den grund få vi hemställa,

att det i Kungl. Maj:ts proposition nr 368 gjorda förslaget att ytterligare 10 miljoner kronor av krigsförsäkringskommissionens överskottsmedel skola tagas i anspråk för täckande av krediten för kommissionsverksamheten icke måtte vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 11 juni 1921.

Alex Thore.

Axel Ljungberg.

Bilaga.

Till Konungen.

I olika nådiga remisser har Eders Kungl. Maj:t anmodat statens krigsförsäkringskommission att avgiva yttrande över till Kungl. Maj:t inkomna framställningar om användande av kommissionens överskottsmedel, och får kommissionen i anledning härav i underdånighet anföra följande.

De framställningar, som blivit till kommissionen remitterade, äro följande:

1. Kungl. kommerskollegiums skrivelse av den 22 juli 1920, vari kollegium på anförda skäl hemställer om snara åtgärders vidtagande till åstadkommande av största möjliga kapitalökning av handels- och sjöfartsfonden, och i vilken skrivelse kollegium såsom sin åsikt uttalar att starka skäl tala för att för dylikt ändamål åtminstone en del av krigsförsäkringskommissionens överskottsmedel toges i anspråk.

2. Framställning från styrelsen för svenska avdelningen av Föreningen för skandinaviska sjömanshem i utländska hamnar om ett anslag av 250,000 kronor av krigsförsäkringskommissionens överskottsmedel.

3. Framställning från styrelsen för Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna om erhållande av anslag från kommissionens överskottsmedel med ett kapitalbelopp av sådan storlek, att ränteavkastningen skulle vara tillräcklig för utfyllande av den beräknade årliga bristen i sällskapets budget, vilken brist angives till 25,000 kronor.

4. Framställning från Bohusläns fiskareförening för sjöförsäkring att av kommissionens överskottsmedel erhålla ett anslag av 50,000 kronor, som skulle användas för försäkringsändamål. (Avstyrkt av kungl. lantbruksstyrelsen som i stället föreslagit att av överskottet skulle bildas en fond av 500,000 kronor att användas för främjande i allmänhet av försäkring av fiskebåtar m. m.)

5. Skrivelse från Stockholms handelskammare, vari handelskammaren anhåller att ett belopp av överskottsmedlen, uppgående till 10 miljoner kronor, fonderas och tilldelas handels- och sjöfartsfonden.

6. Framställning från Gävle fartygsbefälhavaresällskap om erforderligt anslag från kommissionens överskottsmedel att avsättas till en fond för beredande av tillfredsställande pensioner åt svenska sjömän.

7. Framställning från Hälsingborgs fartygsbefälhavarsällskap att större delen av kommissionens överskottsmedel måtte användas till rederilån mot ränta, vilken skulle användas vid ordnandet av sjöfolkets pensionsfråga.

8. Framställning från Sveriges redareförening att kommissionens överskottsmedel, eller i varje fall den del av desamma, som icke redan av Kungl. Maj:t föreslagits att disponeras för annat ändamål, måtte avsättas till en rederinäringens lånefond för finansiering på närmare angivet sätt av fartygsbyggnader vid svenska varv o. s. v.

Förutom nämnda remissor hava direkt till kommissionen kommit framställningar om anslag från överskottsmedel dels från styrelsen för Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna, dels ock från Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen

Kommissionen vill då till en början anmäla, att kommissionen beräknar kunna avsluta sitt huvudsakliga arbete under innevarande år, samt att överskottet å verksamheten, på sätt kommissionens bokslut per den 31 december 1920 utvisar, kan beräknas uppgå till minst cirka 33,000,000 kronor, vilket belopp i sin helhet torde kunna bli disponibelt under året.

Vidkommande därefter användandet av överskottsmedlen torde förtjäna påpekas, att praktiskt taget hela vinsten uppkommit på kaskoförsäkringen, och att varuförsäkringen lämnat ett avsevärt underskott. Det är sålunda rederierna, som i första hand inbetalat de premier, vilka åstadkommit överskottet, men det torde vara uppenbart, att försäkringspremierna i sin mån påverkat fraktsatserna, och att rederierna sålunda åtminstone i stort sett gjort sig betalda för dessa försäkringspremier genom de höga frakterna, och att det sålunda i stor utsträckning varit den konsumerande allmänheten, som i sista hand fått vidkännas de ifrågavarande omkostnaderna för fartygens försäkring. Det torde sålunda, enligt kommissionens förmenande, knappast kunna ifrågasättas annat än att den väsentliga delen av över-

skottet bör, på sätt Eders Kungl. Maj:t även föreslagit, användas till täckande av krediten för övriga kristidskommissioners verksamhet, vilken kredit eljest måste täckas av allmänna medel. Ovannämnda argumentering gäller emellertid givetvis i stort sett endast för de kaskopremier, som erlagts för fartyg under resa med last till Sverige, men däremot icke för fartyg med last från Sverige, där de höga fraktsatserna inverkat på varans pris i de länder, till vilka lasterna varit destinerade. Den del av överskottet, som uppkommit genom dylik premieinbetalning, har uppenbarligen icke direkt betungat den konsumerande allmänheten i Sverige, och då överskottet i sin helhet uppkommit genom kaskoförsäkringen torde, enligt kommissionens förmenande, starka skäl tala för att en icke obetydlig del av överskottet användes för syftemål som gynna den svenska sjöfarten och därmed närstående ändamål, särskilt som de nu rådande konjunkturerna för den svenska sjöfarten äro synnerligen tryckta.

Vid granskning av de särskilda framställningarna — — — —. Då det dessutom torde vara ett önskemål, att medel funnes tillgängliga, då sjömannens pensioneringsfråga skall ordnas, för att förbättra pensionerna åt då tjänstgörande sjömän, vilka icke kunnat erlägga pensionsbidrag under fastställd tid, synes det kommissionen som om denna fråga enklast skulle kunna, åtminstone delvis, ordnas, därest nu tillgängliga medel avsattes till en särskild rederilånefond, vars avkastning skulle användas till ovan nämnda syfte. Genom en dylik anordning skulle man samtidigt kunna verksamt understödja sjöfartsrörelsen, som ock erhålla tillgång till icke oväsentliga medel vid framtida ordnande av sjöfolkets pensioneringsfråga.

Staten krigsförsäkringskommission tillåter sig sålunda i underdanighet föreslå, att kommissionens överskottsmedel, utöver de 20,000,000 kronor, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits till användande för täckande av krediten för andra kristidskommissioners verksamhet, måtte användas på sådant sätt att,

ett belopp av 250,000 kronor tilldelades svenska avdelningen av Föreningen för skandinaviska sjömanshem i utländska hamnar, att i enlighet med villkor, som kunna av Eders Kungl. Maj:t bli fastställda, användas för främjande av föreningens verksamhet,

ett belopp av 1,500,000 kronor tilldelades Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna, att i enlighet med därom gjord framställning användas till nybyggnad av livräddningsstationer samt underhåll och drift av redan förefintliga och nybyggda stationer, samt att,

återstoden av överskottet användes för bildande av en särskild rederilånefond, vars avkastning skulle tagas i anspråk vid genomförande av sjöfolkets pensionering på ovan angivet sätt.

Slutligen tillåter sig kommissionen föreslå, att, därest nationalfonden för sjökrigets offer skulle komma att realisera sin plan att låta resa en minnesvård över de svenska sjömän, som förolyckats under kriget, något belopp av kommissionens överskottsmedel måtte överlämnas till denna nationalfond, på det att krigsförsäkringskommissionen härigenom måtte bli i tillfälle bidraga till hedrandet av dessa avlidnes minne.

Stockholm den 18 maj 1921.

Underdanigst

Statens krigsförsäkringskommission.